

نکاتی پیرامون خرید و فروش داروخانه

در مصاحبه با دکتر فریدون سیامک نژاد
قائم مقام معاون غذایی و دارویی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

مقدمه

خرید و فروش داروخانه همواره از مسایل پر از سوال و مبهمی بوده است که تعداد زیادی از همکاران اشتیاق به دانستن مطالب بیشتری درباره آن دارند. با توجه به ماده ۱۵ آیین نامه تاسیس داروخانه‌ها و اصلاحیه‌هایی که در ماههای اخیر برای اجرای آن صادر شده و به منظور روشن شدن نکات مبهم آن مصاحبه‌ای با آقای دکتر سیامک نژاد انجام داده و برخی سئوالات مطرح در این زمینه را از ایشان پرسیدیم. از دیگر همکارانی که سؤالی در این زمینه دارند نیز می‌خواهیم تا با طرح آن از طریق ماهنامه رازی پاسخ خود را بیابند.

لازم به ذکر است آیین نامه تاسیس داروخانه و از جمله ماده ۱۵ آن در شماره شهریور ماه رازی چاپ شده است.

■ نظر شما به طور کلی درباره خرید و فروش داروخانه و علت انجام آن چیست؟
□ علت خرید و فروش داروخانه به این مسأله برمی‌گردد که همه افرادی که متقاضی تاسیس داروخانه هستند با همه کسانی که می‌خواهند کار در داروخانه را انتخاب کنند، این امکان برایشان نیست که داروخانه داشته باشند چون اصولاً تاسیس داروخانه تابع فاکتورهایی مثل جمعیت و فاصله است. بنابراین در هر لحظه‌ای که داروساز اراده کند نمی‌تواند داروخانه تاسیس کند و از این نظر یک تفاوت ماهوی بین مطب پزشکی و دندانپزشکی و داروخانه وجود دارد. برای مثال شما در یک ساختمان ممکن است ده تا پزشک حتی از یک تخصص داشته باشید ولی در یک محدوده کوچک شما نمی‌توانید چند داروخانه داشته باشید. پس برای تاسیس

شماره: ۶۲، ۹۹۰
تاریخ: ۱۳۸۵/۰۷/۰۷
پرست

T46

جمهوری اسلامی ایران
وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی

ریاست محترم دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی و درمانی

موضوع: نحوه اعمال ماده ۱۵ ضوابط ابلاغی

سلام علیکم

احتراماً با عنایت به استعلام بعضی از دانشگاههای علوم پزشکی در رابطه با نحوه اجرای مندرجات آییننامه جدید و اصلاحیه ضوابط ابلاغی نظر آن دانشگاه را در مورد لیست اولویت بندی متقاضیان تاسیس داروخانه در شهر - بخش - دهستان و روستا بخواهد ذیل جلب مینماید:

۱ - متقاضیان تاسیس داروخانه هایی که قبلاً در ردیف تاسیس داروخانه قرار گرفته و پس از اخذ موافقت تاسیس داروخانه در شهر - بخش - دهستان و روستا اقدام به انتقال سرمایه داروخانه بغیر شده اند و مجدداً در صف نوبت قرار گرفته اند، کسر ۱۵ امتیاز مندرج در ضوابط اصلاحی در مورد آنها اعمال خواهد شد.

۲ - متقاضیان تاسیس جدیدی که قبلاً در مناطق محروم داروخانه داشته و سرمایه آنها به دیگری منتقل نموده و درخواست ابطال مجوز تاسیس نموده اند و موضوع در کمیسیون ماده ۲۰ مطرح و اتخاذ تصمیم شده است. نوبت آنها از تاریخ درخواست تقاضا محسوب و کسر ۱۵ امتیاز تصویبی در مورد آنها اعمال نخواهد شد.

۳ - متقاضیان جدیدی که قبلاً سرمایه داروخانه را خریداری نموده و با انتقال سرمایه بغیر در صف نوبت تاسیس داروخانه قرار گرفته اند ضمن عدم کسر ۱۵ امتیاز در مورد آنها تاریخ درخواست تاسیس از روز ابطال مجوز انتقال در کمیسیون ماده ۲۰ محسوب میگردد.

۴ - متقاضیان تاسیس داروخانه که در حال حاضر دارای داروخانه بوده و بعلت تسلیم درخواست تاسیس داروخانه در شهر یا محل دیگر - در صورت میبایست نوبت آنها در شهر مورد نظر موثر نبوده و تاریخ تقاضا در صورت ارائه درخواست ابطال در شهر مبدأ از تاریخ موافقت کمیسیون ماده ۲۰ منظور خواهد شد.

۵ - متقاضیان تاسیس که در لیست اولویت بندی قرار گرفته و در حال حاضر مالک قسمتی از داروخانه در محل دیگر میباشند نام آنها از لیست متقاضیان تاسیس حذف خواهد شد و در صورت انتقال سرمایه داروخانه ۱۵ امتیاز یاد شده از کل امتیاز آنها کسر میشود.

۶ - مقرر فرمایند موقع ثبت نام تقاضای تاسیس داروخانه اصل پروانه موقت یا دائم داروسازی را از متقاضی اخذ و ضمن درج شماره و تاریخ ثبت شده در ظهر پروانه مذکور آنها به مهر و امضای دانشگاه مهور نموده و به متقاضی تسلیم نمایند.

۷ - با توجه به اینکه امکان دارد بعضی از متقاضیان در فرمهای مربوطه موضوع انتقال سرمایه داروخانه بغیر را کتمان نموده و بعلت عدم اطلاع دانشگاه مربوطه از سوابق کاری آنها مشخصات فرد یاد شده بعنوان متقاضی تاسیس داروخانه جدید پیشنهاد گردد، بمنظور عدم تضییع حقوق قانونی متقاضیانیکه موفق به اخذ مجوز داروخانه نشده اند لازم است از کلیه پیشنهاد شدگان تعهد محضری بشرح برگ پیوستی اخذ و جزو مدارک ارسال دارند.

دکتر احمد گلشنی

سرپرست اداری امور دارو

داروخانه فاکتورهایی وجود دارد که آن فاکتورها مانع می‌شوند تا یک دکتر داروساز در هر زمان و در هر مکانی که می‌خواهد، داروخانه داشته باشد. لذا این بحث به وجود می‌آید که کسانی که داروخانه‌دار هستند، امکان داروخانه داشتن خود را به فرد دیگری واگذار کنند و خودشان یا به سراغ حرفه دیگری بروند یا به دنبال تاسیس داروخانه در شهر دیگری باشند.

■ در سالهای اخیر خرید و فروش داروخانه روندی رو به افزایش یافته یا خیر؟

□ اصولاً به علت بالا رفتن تعداد فارغ‌التحصیلان داروسازی و افزایش تقاضای کار، به‌طور طبیعی افزایش تقاضا برای کار در داروخانه و خرید داروخانه بالا رفته است.

■ آیا با افزایش تقاضا، عرضه هم زیادتر بوده است؟

□ به نسبت افزایش جمعیت بله، ولی پاسخگویی تمام تقاضاها نبوده و لذا داروخانه در معرض فروش زیاد شده است. البته هر داروخانه دار در هر لحظه‌ای ممکن است برای فروش داروخانه نظر افراد را جویا شود، ولی هیچ وقت شما نمی‌توانید آماری از داروخانه‌هایی که می‌خواهند آن را بفروشند داشته باشید. زمانی می‌توانید آمار داشته باشید که این اتفاق بیافتد. یک نفر صاحب یک مکان قانونی است و می‌تواند قانوناً آن مکان را بفروشد و کسی نمی‌تواند مانع آن فروش بشود اما وزارت بهداشت می‌خواهد سبب قانون‌مند شدن آن بشود.

■ چه قوانینی برای قانون‌مند شدن خرید و فروش داروخانه اندیشیده شده است؟

□ مطابق ماده ۱۵ در آیین‌نامه قبلی و فعلی داروخانه‌ها هیچ کس نمی‌تواند پروانه تاسیس

داروخانه خودش را به فرد دیگری واگذار نماید، برای این‌که پروانه تاسیس داروخانه به نام فرد صادر می‌شود. دقیقاً مانند گواهینامه رانندگی که به نام فرد صادر می‌شود و آن شخص نمی‌تواند آن را به صرف این‌که فرد دیگری هم رانندگی بلد است، به او واگذار نماید. بنابراین پروانه تاسیس داروخانه به نام فرد صادر می‌شود و واگذاری آن طبق ماده ۱۵ آیین‌نامه قبلی و فعلی داروخانه‌ها غیر قانونی است و اگر کسی این کار را انجام داد، از طریق دانشگاهها محلس تعطیل شده و پرونده او به مراجع قانونی فرستاده خواهد شد.

■ حالا این سوال مطرح می‌شود که اگر فردی که داروخانه‌ای دارد بخواهد آن را بفروشد باید چه کند و چه حقوقی بر او مترتب است؟

□ این فرد بایستی به دانشگاه محل مربوطه‌اش مراجعه کرده و تقاضای فروش داروخانه را به فرد دیگری که مشخص کرده است تسلیم کند. دانشگاه مربوطه بررسی‌هایش را انجام می‌دهد، نظر موافق یا مخالف خود را به وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی اعلام می‌کند. وزارت خانه از طریق اداره کل امور دارو مسأله را در کمیسیون ماده ۲۰ قانون مربوط به مقررات امور پزشکی، دارویی و مواد خوردنی و آشامیدنی مطرح می‌کند و در آنجا راجع به مسأله خرید و فروش داروخانه تصمیم‌گیری می‌کند. تصمیم‌گیری به این ترتیب است که فردی که می‌خواهد داروخانه‌اش را بفروشد در ارتباط با محل و ملکیت، ارزش داراییهایش از جمله دارو و ارزش افزوده‌اش اختیار کامل دارد و هیچ مرجعی روی آن دخالت ندارد. آنچه که روی آن دخالت وجود دارد بحث پروانه تاسیس داروخانه است که مطابق آیین‌نامه قابل واگذاری

■ آقای دکتر آیا چند نفر می‌توانند با هم یک داروخانه را خریداری کنند؟

□ پروانه تاسیس به اسم یک نفر صادر می‌شود و شرکا باید با هم به توافق رسیده باشند. البته فکری شده که پروانه تاسیس بنام دو نفر یا بیشتر هم صادر گردد.

■ کسانی که قبلاً خرید و فروش کرده‌اند تکلیفشان چیست؟

□ آیین نامه قبلاً هم به همین صورت بوده و اگر خرید و فروش‌های انجام شده در کمیسیون ثبت شده باشد مشکلی ندارد.

■ اشکال ماده ۱۵ آیین نامه قبلی چه بوده و مواد الحاقی و دستورالعمل اخیر ناظر به چه عوامل و اهدافی بوده است؟

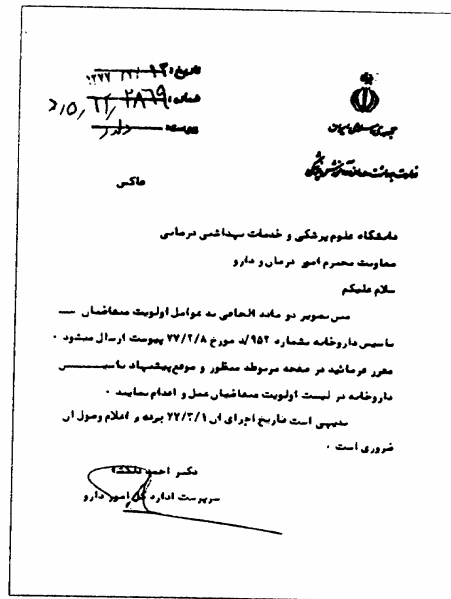
□ اشکال این بوده است که یک نفر که امسال فارغ التحصیل می‌شود وقتی می‌خواهد در یک شهری داروخانه تاسیس کند. وقتی به دانشگاه مراجعه می‌کند، می‌گویند ۳۰ نفر جلوتر از او در نوبت هستند. این ۳۰ نفر چه کسانی هستند؟ نفر اول کسی هست که ۶ سال زودتر فارغ التحصیل شده و هیچ امتیاز دیگری ندارد. این فردی که ۶ سال قبل فارغ التحصیل شده و در تهران ثبت نام کرده، می‌توانسته در شهرهای اصفهان، شیراز و مشهد و ... هم تقاضای داروخانه کند و در نوبت برود. وقتی مدتی از تاسیس یک داروخانه گذشت و ارزش افزوده‌ای پیدا کرد، به فکر فروش می‌افتد. بنابراین تاسیس داروخانه و فروش آن می‌تواند به عنوان یک شغل در بیاید برای افراد. یعنی الآن نوبت داروخانه‌ام در تهران می‌شود، بروم داروخانه را بگیرم، ۲ سال کار کنم و ارزش افزوده پیدا کند. بعد از ۲ سال بگویند اصفهان نوبت شده است. داروخانه تهران را

می‌فروشم، پولی هم کسب می‌کنم می‌روم در اصفهان همین کار را می‌کنم. ۲ سال بعد نوبت شیراز می‌رسد و ... حال بحث این است که چگونه از این شغل می‌توان جلوگیری کرد.

وقتی فردی تقاضای داروخانه کند براساس امتیاز رتبه‌بندی می‌شود. سابقه کار سالانه، سطح تحصیلات، جانباذ یا فرزند شهید بودن و ... امتیازاتی دارد. بعد داروخانه‌ها را به ترتیب نوبت ثبت نام و امتیازاتی که افراد دارند به اشخاصی که در اولویت هستند واگذار می‌نمایند. برای جلوگیری از تبدیل شدن خرید و فروش داروخانه به عنوان یک کسب بررسی کردیم چه کار انجام بدهیم؟

دیدیم مهمترین عاملی که به یک نفر حق می‌دهد تا داروخانه باز کند، میزان امتیاز اوست. بنابراین اگر در موقع خرید و فروش داروخانه کاری کنیم که فردی که می‌خواهد داروخانه‌اش را بفروشد، بخشی از امتیازاتش کم شود، انگیزه او برای ثبت نام در چند شهر و خرید و فروش‌های مداوم از بین می‌رود.

در تشویق و تنبیه این مسأله باید رعایت شود که آنقدر باشد که فرد همیشه یادش بماند. یعنی اگر تشویق و تنبیه به خاطر اصلاح جامعه است بنابراین ارزشهای مربوط به تشویق و تنبیه هم باید رعایت شوند. برای مثال اگر فردی در ماه ۱۰۰ هزار تومان حقوق می‌گیرد او را هزار تومان تشویق یا جریمه کنید ارزش و تاثیر ندارد. به نظرمان رسید برای جلوگیری از مورد پیش گفته یک بند اصلاحیه به ماده ۱۵ آیین نامه اضافه شود مبنی بر این که اگر فردی طبق مقررات و قوانین، داروخانه خودش را به دیگری واگذار کند، ۱۵ امتیاز از امتیازات مربوط به تاسیس داروخانه از او کم شود. علاوه بر این اعلام کردیم

هم بوده و الآن نوبتش شده است، آیا می‌تواند داروخانه اصفهان را بفروشد و در تهران داروخانه تاسیس کند؟

□ اگر داروخانه را در اصفهان فروخت، امروز که می‌خواهد این فعال و انفعالات انجام بگیرد، این قوانین خود به خود بر این فرد مترتب است و ۱۵ امتیاز از او کسر خواهد شد.

■ اما می‌تواند بیاید تهران و داروخانه‌ای را بخرد؟

□ بله، آن اصلاً مسأله‌اش جداست و اگر نخواهد در نوبت تهران برود و داروخانه‌ای خریداری کند اصلاً مشکلی ندارد.

■ آیا آن فرد می‌تواند با حفظ آن داروخانه، یک داروخانه دیگر هم بخرد؟

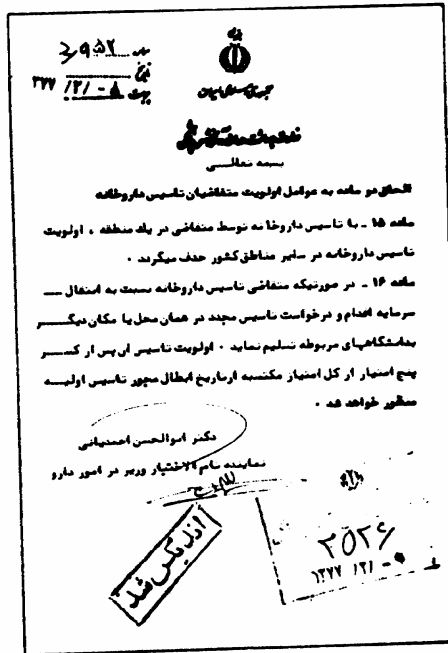
□ خیر، در هر لحظه هر فردی بیش از یک پروانه تاسیس نمی‌تواند داشته باشد.

■ فرض کنیم یک نفر سال ۷۶ با پروانه دایم رفته در نوبت تهران یا یک نفر دیگر سال ۷۳ با پروانه موقت در نوبت تهران رفته است، سال ۸۰ که آنها را بررسی می‌کند، آنکه زودتر ثبت نام کرده مهم است یا نوع پروانه؟

□ پروانه دایم یا موقت در تاسیس تاثیری ندارد. زمانی که شما در دانشگاه می‌خواستید ثبت نام کنید قبلاً هیچ مدرکی نمی‌خواستند. البته الآن می‌خواهند. ما به دانشگاهها اعلام کرده‌ایم که برای ثبت نام، هرکس باید پشت پروانه‌اش مهر و امضا بشود. بنابراین برای ثبت نام هر فرد باید دارای پروانه معتبر باشد. در شهرهایی که نیاز به پروانه دایم است پروانه دایم و در شهرهایی که نیاز به پروانه موقت است، پروانه موقت. اگر زمان آنقدر زیاد شد که پروانه موقت تبدیل به دایم شد، باید پروانه دایمش را به دانشگاه

که هر فرد هر کجا خواست در نوبت قرار گیرد باید پشت اصل پروانه داروسازی‌اش توسط دانشگاه علوم پزشکی محل مهر و امضا شود. در آینده هم می‌توان این مراکز را به صورت یک شبکه کامپیوتری به هم متصل نمود و اطلاعات به روز را در همه شبکه داشت. اما چرا ۱۵ امتیاز؟ بررسی‌های ما نشان می‌دهد که معمولاً کسانی که در اولویت تاسیس داروخانه قرار می‌گیرند، بین ۱۵ تا ۲۰ امتیاز دارند. بنابراین اگر کسی ۱۵ امتیاز از او کسر شود، عملاً نمی‌تواند دیگر در آن منطقه داروخانه تاسیس نماید. در نتیجه در حدود ۵ یا ۶ ماه گذشته که این بخشنامه به تمام مراکز استانها فرستاده شده، به مقدار بسیار قابل توجهی واگذاری و خرید و فروش داروخانه کم شده است.

■ آقای دکتر، مثلاً یک نفر در اصفهان از سالها قبل داروخانه دارد. از طرفی در نوبت تهران

مربوطه ببرد تا مهر و امضا بشود و به پرونده اش منتقل گردد.

■ به نظر می رسد طبق بند ۲ اصلاحیه اگر فردی داروخانه اش در مناطق محروم باشد، ۱۵ امتیاز از او کسر نخواهد شد. مناطق محروم کجا هستند؟

□ اگر شما در یک منطقه محروم که از نظر جغرافیایی تعریف شده است داروخانه ای تاسیس کردید بدون آنکه آن رابه کسی منتقل کنید، داروخانه را تعطیل و از ارزش افزوده بگذرید، با تقاضای ابطال پروانه تاسیس در آن منطقه چون در منطقه محروم بوده، ۱۵ امتیاز کسر نخواهد شد. در مناطق غیر محروم به خاطر افزایش سرمایه قابل ملاحظه ای که پیدا کرده معمولاً تمایلی به این کار وجود ندارد.

■ آقای دکتر از کمیسیون ماده ۲۰ نام بردید. این کمیسیون چه وظایفی دارد و اعضای آن

چه کسانی هستند؟

□ کمیسیون ماده ۲۰ کمیسیون تعیین صلاحیت تاسیس و مسئولین فنی داروخانه هاست. رئیس کمیسیون، معاون دارویی و غذایی وزارت بهداشت و دیگر اعضای آن مدیر کل امور دارو، مدیر عامل شرکت سهامی دارویی کشور، یک نفر داروساز آزاد و یک نفر داروساز از شرکت های توزیع کننده است.

■ جلسات آن هرچند وقت یکبار برگزار می شود؟

□ جلسات بستگی به میزان کار دارد، اما الان با توجه به تراکم کار هفته ای یکبار در اداره کل امور داروی وزارت بهداشت تشکیل می گردد.

■ الان پرونده های چه زمانی در کمیسیون مطرح است؟

□ با توجه به برگزاری دایمی جلسات کمیسیون که در طول ۸-۹ ماهه اخیر بدون وقفه تشکیل شده تقریباً به روز هستیم. البته در هر جلسه برای ۹۰ پرونده اعم از تاسیس، انتقال سرمایه، مسئول فنی، رسیدگی به تخلفات (تنبیه و ابطال پروانه) تصمیم گیری می شود.

■ از این که وقتتان را در اختیار ما گذاشتید ممنونیم.

□ من هم از این که مجله رازی در جهت آگاهی همکاران داروساز به حقوق قانونی خودشان حرکت کرده و تلاش می کند ممنون هستم.

یادآوری

این مصاحبه توسط آقای دکتر وحید محلاتی تهیه و تنظیم شده است.